

DEO OPTIMO MAX.
UNI ET TRINO,
VIRGINI DEI-PARÆ ET S. LUCÆ,
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,*

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis vigesimâ-quintâ mensis Januarii, anno Domini M. DCC. LXXXI.

M. STEPHANO CROCHET, Doctore Medico, Præside.

AN NUTRITIO SECRETIONUM OPUS?

I.

NASCI, vivere, mori, lex una, fatum idem; Qui vitæ principium, idem & mortis rudimentum, motus. Eo prima evolvuntur Embryonis efformandi fundamenta; præparantur applicanda crescentis elementa; attritæ etiam eodem exhalant partium moleculæ; reparantur dein & ipso. Sic vita, consumptio, sanitas, morbus, causæ similis, effectus impares. Ut autem diù corpus subsistat opus est ut tantum & tale in humoribus solidisque perpetuò restituatur, (*a*) quantum & quale per motus varios fuit perditum. Illud verò nutritione peragitur, quam continuatam merito dixeris generationem; (*b*) iis etenim nutriuntur, & augentur, quibus constant corpora, particulis. *Et ait Galenus, unumquodque eâ ipsâ substantiâ, quâ primùm gentium est, ali etiam perpetuo consuevit.* Nutritionem quidem inter perfectas nullo modo reposueris œconomiæ functiones, priorum quippè requirit perfectissimam functionem. Amissi etenim homores quoad materiam, ex cibo, potu, aëre reficiuntur; quoad verò dotes requisitas, non nisi antecedente, digestionis,

(*a*) Boherhaave, inst. de Nutr. n. 43.

(*b*) G. de Berger. de nat. hum. de nutrit.

* Autore P. F. AFFORTY. 1752.

Κυλοποίησεος, & multiplicis ſecretionum ordinis operatione, reſarciuntur. Ex his conſecuta venit partium ὁμοίωσις; quæ ſimplex nequaquàm, (c) earum enim non una craſis: imò ſingularum ſpecificæ, ſeu propriæ affectiones. Quapropter nec eadem nutritio unicuique valet ſufficere. Quamvis igitur fons ſit unus qui diverſas, pro diverſà deperditorum indole, ſuppeditet materias, requiritur ut varia ſint, quæ varium ſecernant & applicent genus nutrimenti, colatoria: quibus genuinum cuique pabulum tribuatur, par deperditis concedatur exhauſtæ parti refectio. Hujus materies proxima ſerum blandum, tenax, plaſticum, ſubtiliſſimum, ſubſtantiæ corporis analogum. Cui præparando, juvantibus liquorum in capillaribus morâ, cordis contractione, arteriarum elatere, reciproco thoracis motu, partium denique tono, inſervire videntur omnes, quæ peraguntur in humano corpore ſecretiones. Nam eas inter, aliæ quidquid alimentorum converſionem adjuvare valet, ſubminiſtrant fideliter: aliæ præparatam alibilis ſucci materiem prudenter ſegregant, ipſiuſque vehiculum; dùm plures noxium omne vel ſuperfluum, felici potentiarum concurſu, foràs ſatagunt eliminare.

(c) Santorinus de nutrit. Animal. n. 7.

I I.

CORPUS humanum mirabili artificio conſtructum, in minimo ſui puncto, diverſæ diametri vas eſſe conſtat; adeo ut congeries quædam aggregatarum arteriarum, & ex iis egredientium venarum, pororum, ac ductuum, in variam figuram, breviuſquê ſpatium ordine ſtupendo coactorum, ipſum eſſe videatur. Perlambentibus hoc fluidis, naturâ craſſitie, motu diſſimilibus irroratur perpetuò. Hinc ſecretionum cauſa, materies. Organum autem ſecretorium illud dixeris, quod diſpoſitione mechanicâ commixtas in alveo communi liquidorum moleculas, plures ſæpius inde colligendas diſgregat; undè novus exurgit humor, à fonte è quo eductus fuit craſi maxime diſtinguendus. Peculiari huic officio dicatas unicè glandulas aſſeruit Peyerus. Plures & aliæ de illarum uſu & fabricâ floruerunt ſententiæ. Malpighius glandulam tanquam folliculum arteriam inter & venam medium intuetur, cui tertius alter inhæret ductus, ſecretorium vocat, proprium parti liquorem à ſanguine amandaturus. Ruiſchius verò ſubtili ſuâ injectionum arte, ad illarum examen accinctus, unicam eas vaſorum aggeriem haberi poſſe contendit. Ulterior & Malpighio aſcripta elucet opinio, infundibulum, ſeu incerniculum glandulis concedit, membranæ expanſione efformatum: cujus in ſuperficie, plurima repunt plexu mirabili, tùm ſanguinea tùm lymphatica ordinis diverſi vaſa. Alia maſſam humorum deferunt ad organum, & ſunt arterioſa: alia peculiarem excipiunt, & ſecretoria: reſiduum alia tandem circulationi reſtituunt, & venoſa ſunt generis cujuſcumque vaſcula. At inde neceſſarium ne putes ad ſecretionem quamlibet incerniculum, imò glandulam? Non æqualis ubique hujuſce apparatûs utilitas; ut patet ex corticali cerebri ſubſtantiâ & hepatis, in quibus factâ diligentiori *exquiſitione*; nihil aliud præter vaſa, quod glandularum, vel acinorum mereatur nomen, reperias. (d) Non igitur diverſa ſecretionum ratio, à fluidi ſecernendi relatione ad figuram ſecernentium vaſorum, neque à fermentis, neque ab analogiâ deſumenda; at potiùs à variâ diametrorum capacitate, & fluidi craſſitie expromatur.

(d) Berger. de ſecretion. in genere.

I I I.

VARIÆ ſi ſpectentur, quas ſucceſſivè ſubeunt alimenta, mutationes, antequam indolem parti cuilibet perfectè analogam redoleant, *intercedentibus* tantùm eas *ſegregationibus* abſolvi (e) patebit inviſtiſſimè. Hinc à providiâ naturæ ſedulitate, pro diverſitate humorum, varia ſtructorum vaſorum diſtinctio. Hinc & aptiſſima organorum appoſitio, quæ primis nutrimenti ſubactionibus, διάηρισι perpetuâ, indeſinenter incumbunt. Namque primò gurgite multiplici, ex arterioſo ſanguine ſaliva erumpens, ſale ſuo nitro ſalino (f) eſculentorum partes potenter penetrando, primam ipſis impetit animalis naturæ diatheſim. Liquor dein hâcce

(e) Barthol. Caſtel. Lexic. Medic. nutri. defe.

(f) Berger. Bagliv. de ſalivæ natu. & uſu.

pinguior & lentior ab arteriâ oesophageâ paratus, assiduè stillans, ulteriùs miscetur iis, paratiorem efficit deglutiendis viam. Nunc verò excepta in cavo ventriculi ingesta, fœcundo membranæ criptulis plenæ spumosoque latice diluta, fermentationem quamdam concipiunt, meatibus & fluidis adaptantur. Hinc ex cibis vegetabilibus & animalibus; resolvendo, fit humor nostris sat similis. (*g*) Intestinalis etiam tubus ex glandulosis emissariis glutinosum undiquè spargens rorem sibi demandatas eâdem operâ partes adimplet, & vi fabricæ secernit ipse, in quo fiunt secretiones. Quin & bilis utriusque, saponaceæ, oleo, sale, spiritibusque turgentis operatione, succi etiam pancreatici, salivæ simillimi, ex ductûs wirsungiani duodeno obliquè cum choledoco inserti finibus, erumpentis accessione, perfectior exurgit assimilatio, facilior per lactea fluidiori chylo introitus. Neque ad alium usum corrivantia per glandulas mesaraicas, & conceptaculum commune Pecqueti innumera ferè, quæ infrà diaphragma repunt vasa lymphatica, quàm ut ope lymphæ fiat chylus dilutior, spiritus fotè animales ipsi misceanur in glandulis; quin & subtilissimus accedat ab his diversus humor. Abcissæ enim in partes binas glandulæ, si premantur, succum edunt à lymphâ planè distinguendum. Ad quid autem multiplex ille colatoriorum consensus? Nonne ut diversæ mixtorum partes evolvantur? Rudis adhuc chylus exquisitioribus pateat secretionibus; tenuissimis feliciùs distinguatur in alveolis? Adeò ut inceptum à secretionibus opus, iisdem absolvendum natura commisisse videatur.

(*g*) Boerh. instit. de acti. Ventricul. in ingest.

I V.

HIS concurrentibus inchoata nutrimenti materies interiora brevi subeat corporis penetralia necesse est: *quod enim jam coctum, quam citissimè distribui convenit.* (*h*) Quò quidem tendit maximé venarum lactearum constructio. Chylus namque in hiantia ipsarum ostiola, impresso intestinorum motu, compulsus, per infinitos in mesenterio surculos, favente valvularum semilunarium consortio, in ramos indè majores ità protruditur, ut totus ad sinum Pecqueti confluens, ab eo per ductum thoracicum, cor versus, per ostium semicirculare in subclaviam sinistram infundatur. Qui autem sanguini committit succum alibilem, idem & ab ipso perfectiorem eundo, secludit secretionum apparatus. Quemadmodum enim intrà tubum intestinalem, quidquid inest substantiæ laudabilis in lactearum radices exprimitur; ità & in arteriis successivè tenuioribus, per laterales canaliculos, accomodatum omne truditur & secernitur fluidum, ut extrà cæterorum consortium, propriis se se muniis promptissimum exhibeat. Sicuti etiam ad intestina crassiora dimanat omne quod factâ secretione chyli superfluum idem & per venas, factâ laticis proficui secretione ad communem massam residuum traducitur. Cui autem usui multiplices illæ inflexæ & plicatæ arteriarum productiones, ipsarum in venas & emissaria propagines, nisi ut à cohæsione vindicentur fluidorum moleculæ, ulteriorem sui divisionem ac proindè elaborationem patiantur? sanguinis etenim rubicundi unà cum lymphâ ex corde versùs peripheriam propulsi serosa pars in adnatis lymphaticis excipitur. Hæc autem cæterarum secretionum parens, plurimam edit vario tractu sobolem. Vel enim illa, quod immissum in vas lymphaticum hydrargyrum glandulæ substantiam in partes tenues divisam argenteo colore exornans abundè comprobat, conglobatas transitu salutari pereptat, in quibus dat aliquid sec usum vel recipit, priùsquàm sit ad sanguinem cum chylo redux. Vel per contortas & collectas ferrur arterias, quæ ex ambitu anteriore, poris suis in ductus secretorios communicantes, in proximas venarum radices replicantur. Horum autem divisionem, quæ oculorum aciem fugit, vix ingenio physico prosequi licet. Hoc vigente vasculorum commercio, his divisionum gradibus, perfecitur ros ille tenuissimus, verum nutrimentum; vehitur, apponitur, applicatur. Corpus vivit, nutritur, augescit. Verùm hoc intermisso nexu, fatiscit brevì. Hujus eximium habeatur exemplum, ex naturali in senibus vasorum

(*h*) Gal. de usu part. c. p. VIII.

coalitu, morbosâ quandoque eorumdem obturatione à quibus nascuntur ἀτροφία, marcor.

V.

QUÆ nutritionis necessitatem ponunt perennes humani corporis excretiones, ultimum illæ tribuunt ipsi perfectionis gradum. His fæculentæ, post nutritionem, humorum particulæ, longè extra circulationis ambitum expelluntur. Earum princeps & uberrima sanctoriana perspiratio. Non enim illâ tantùm ipsius nutrimenti vehiculum exhalat : sed & abrasi terræ, salium & olei ramuli sub formâ vaporum exspirant. Quæ nisi fiat, collectæ in vasis sordes, in ductibus impactæ, vires ferunt functionibus inimicas ; fædantur liquores : nutritio nulla est, aut fit in omni parte pravissima. Idem & ut supervacaneis particulis liber & exsolutus sanguis utilem nutritioni lympham, & ex eâ emergentes humores aptiùs distribuat ; innumera distinguntur arteriarum emulgentium capillaria, in membranæos tubulos, & caruncul as papillares desinentia, quibus lotium similibus onustum ramentis per cribra renum secedit. Duplici huic, aliæ ad scopum eumdem concurrunt excretiones. Plurimus passim ipsarum ordo, par ubique earum utilitas. At hæc in secretiones omninò refundatur; nihil enim nisi secretum excernitur. Ex his jure colligas secretionum, & nutritionis materiam eamdem. Nutritionem perpetuam esse secretionem ; & vicissim. Hâc præparari, perfici, applicari nutrimentum, inquilinis expurgari particulis, & quidèm immediatè. Non diffitemur enim ipsas secretionum causas esse & nutritionis primarias : sed proxima est secretionum ad nutritionem operatio. Nil secernitur quin reddat aliud, vel fiat ipsummet corpori nutriendo aptius. Confirmat hoc explicatus functionis utriusque mechanismus. Probat & unita secretionis cujuscumque ad alendum potentia.

Ergò Nutritio Secretionum opus.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Thomas LE TENEUR, *Chirurgiæ Latino Idiomate Professor designatus.*

M. Ludovicus DESBOIS DE ROCHEFORT, *Eques Chirurgiæ Gallico Idiomate Professor designatus, Censor Regius.*

M. Ludovicus Gabriel DUPRÉ, *Serenissimi Principis Condæi Consiliarius Medicus.*

M. Felix VICQ D'AZYR, *Pathologiæ Professor, è Regiâ Scientiarum Academiâ, Serenissimi Comitis Atrebatum Consiliarius Medicus, Regii Medicorum Collegii Nanceianorum Socius Honorarius.*

M. Joannes-Franciscus DE LALOUETTE.

M. Antonius PETIT, *in Horto Regiò Anatomes & Chirurgiæ Professor, è Regiâ Scientiarum Academiâ, & Militarium Regni Nosocomiorum Inspector.*

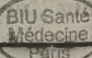
M. Antonius-Chaumont SABATIER, *Regis Exercitûum in Insulâ Corsicâ Medicus.*

M. Josephus COTTON.

M. Stephanus POURFOUR DU PETIT.

Proponebat Parisiis NICOLAUS-FRANCISCUS LAVERNE, Catalaunus Saluberrimæ Facultates Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, necnon Doctor-Medicus Remensis A. R. S. H. 1781.

AB OCTAVA AD MERIDIEM.

Typis QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi. 1781.